

De preek van de leek

Katinka Simonse

Gehouden op 25 november 2012

Schriftlezing: Marcus 7:14-30

BEMOEDIGING EN GROET

Lieve mensen, vrienden, bekenden, onbekenden, fans en haters: Welkom!

Waarschijnlijk dacht u vandaag naar de preek te gaan van TINKEBELL. Die controversiële dame in het roze met een vaak wat makkelijk en naïef wereldbeeld. Mogelijk had u zich daar al een hele voorstelling bij gemaakt. Hoe dat zou zijn en hoe TINKEBELL. u op een verkeerd been zou zetten in haar preek.

Vanmorgen heb ik erg staan dubben voor mijn kledingkast. Op elke andere dag kies ik gewoon de mooiste roze jurk die ik heb en daarmee is het goed, maar vandaag was het anders. Vandaag ben ik iemand anders. Vandaag ben ik mijzelf. Ondanks dat mijn collectie kledingstukken vanmorgen weinig anders toe liet dan iets wat lijkt op de kleur roze. Voor u staat Katinka Simonse en zij heeft haar alter ego TINKEBELL. voor één maal thuis gelaten. Waarom? Omdat alter ego's zelden de waarheid spreken en liegen in de kerk, zo is mij verteld, mag niet van God.

Zonder gekheid. Over God. En over geloof. Ik ben geboren in Goes, een klein plaatsje in Zeeland. Mijn ouders waren lid van de Hervormde kerk, maar behalve bidden voor het eten wat ongeveer klonk als Herezegebrldjhdgdfbfdankamen spraken we niet over geloof. Eerlijk gezegd begrijp ik nog steeds niet zo goed waarom we dat nu deden. Dat bidden. Wel zat ik op een Hervormd, Protestants, Gereformeerde basisschool. Dit uit praktische overwegingen, want deze school was op loopafstand van ons huis.

In de omgeving waar ik opgroeide was geen warmte. Toen al was ik anders dan de anderen en zowel thuis als op school was ik alleen. Met name wanneer ik bepaalde films keek waarin mensen samen waren en waarin alles goed kwam miste ik het gevoel van ergens bij horen.

Toen ik in de brugklas zat, op een openbare school, vond ik op een dag een kaartje bij het oud papier met mijn naam er op. Het was een uitnodiging van de dominee om op catechisatie te komen. Een soort bijbelles bij hem thuis. Mijn moeder had de uitnodiging weggegooid omdat zij er vanuit ging dat ik daar niet naar toe wilde, maar, recalitrant als ik toen al was, ging ik toch. Terugkijkend hoopte ik vooral om warmte te vinden: nog niet zo lang daarvoor had ik de film Sister Act gezien, u weet wel, met Whoopy Goldberg die onderduikt tussen de nonnen in een klooster en waarin alles op het einde goed komt en iedereen zingt en danst en van elkaar houdt. In God geloven zou mij dat heerlijke gevoel geven. Hoopte ik. Oh, en zo'n mooie gouden stem, net als al die nonnen, die wilde ik ook.

Maar helaas. Ondanks mijn interesse in dat mooie boek met die prachtige verhalen en mijn hoop op het bestaan van God, was mijn persoonlijke conclusie na een lange periode waarin ik wekelijks gesprekken had met de dominee; dat God, als opperwezen, niet bestaat. In ieder geval niet als zodanig.

De preek van de leek

Er bestaat wel iets beters. Iets waar we eigenlijk helemaal geen mooie boeken met lessen en regels voor nodig hebben. Ik noem dit voor het gemak geweten. Ik geloof dat wanneer we allemaal naar ons geweten zouden luisteren, we heel goed zouden weten wat wel en niet mag. We begrijpen allemaal bést dat we voor elkaar moeten zorgen. Dat we eerlijk moeten delen en dat we allemaal gelijk zijn.

Ondertussen heb ik de warmte waar ik als kind naar zocht mogen vinden. Ik prijs mij rijk met alle mooie mensen die ik om mij heen heb en ik vertrouw op dat goede wat we allemaal in ons hebben. Dat we veel lessen te leren hebben en dat we veel levens te leven hebben om dat allemaal te begrijpen is nu, voor mij, slechts bijzaak. En Engelen bestaan!

PREEK

Waarschijnlijk heeft u, zeker als u niet heeft meegelezen in uw liturgieboekje, niet veel begrepen van de bijbeltekst die zojuist door Yohannes werd voorgedragen en Yohannes zelf, heeft er waarschijnlijk nog veel minder van begrepen. Hij is vluchteling uit Eritrea en werkt op dit moment ontzettend hard om zo snel mogelijk de Nederlandse taal te leren. Maar ook niet alle mensen hier, die de tekst wel hebben meegelezen en zijn opgegroeid met de Nederlandse taal zullen Markus 7 vers 14 tot en met 30 hebben kunnen plaatsen. Want wat staat daar eigenlijk? Wat wordt hier verteld?

Bijbelteksten zijn wel vaker lastig, zeker wanneer het geen dagelijkse kost is. Het is dan ook niet zo gek dat ze niet altijd door iedereen op de zelfde wijze worden geïnterpreteerd en begrepen. Ik heb mijn goede vriend Yohannes gevraagd deze tekst voor te dragen juist omdat ik wist dat hij er weinig van zou begrijpen. Ik liet hem iets vertellen zonder dat hij zelf wist wat het was. Eigenlijk omdat dat precies is wat er in het verhaal gebeurd: Jezus predikt zijn verhaal, om vervolgens zelf precies het tegenovergestelde te doen. Hij heeft zijn eigen verhaal duidelijk nog niet helemaal begrepen.

Dat principe is mij niet geheel onbekend en ik moet u bekennen dat ik mij daar ook wel eens schuldig aan heb gemaakt. Net als Jezus predikte ik een mooi verhaal. In dit geval over onze dubbele moraal ten opzichte van dieren. Over hoe we graag warme leren laarzen dragen in de winter en een gebraden kipfilet eten met het bord op schoot voor de televisie terwijl de kat naast ons ligt te spinnen. En over hoe we tegelijkertijd lid zijn van de dierenbescherming omdat we zo van dieren houden. “Hypocrisie ten top!”, zei ik dan. Als mensen mij dan vroegen of ik zelf misschien een vegetariër was, antwoordde ik stellig: “Nee, Ik ben een bewuste vleeseter”. Waarmee ik, vond ik toen, alles had goedgepraat. Pas later, een jaar of 6 à 7 geleden, toen ik voor een project in een kuikenbroederij ging kijken en zélf zag hoe het er aan toe ging in zo’n fabriek, besefte ik dat ik al jarenlang een hele slechte smoes gebruikte. Ik was helemaal geen bewuste vleeseter. Nooit geweest. Ik had geen idee! En dat terwijl juist ik de persoon was die andere mensen aansprak op de vreselijke dierenindustrie. Die dag ben ik gestopt met het eten van vlees.

Hoewel het ook in dit Bijbelverhaal over ons eten gaat, en over wat je wel en niet in je mond moet stoppen, denk ik dat Jezus in de huidige tijd een iets andere metafoor zou gebruiken. Jezus beweert hier namelijk dat al het eten rein is. Dat het niet uitmaakt wat je eet.

De preek van de leek

Dat het niet gaat over wat je in je lichaam stopt, maar om wat er uit komt. Vrij vertaald: Als jij je opstelt als een egoïstische rotzak met slechte gedachten, vol hebzucht, kwaadaardigheid, afgunst, hoogmoed, dwaasheid, losbandigheid, ontucht of overspel plegend en mensen bedriegend, maakt het voor God echt niet meer uit of jij je handen wel hebt gewassen voor het eten.

Goed, in het zojuist door Yohannes voorgelezen verhaal bevindt Jezus zich na dit gepredik ineens ergens anders, namelijk in het gebied van Tyrus –vrij vertaald: een slechte buurt, waar Jezus niet gezien wilde worden. Helaas voor hem werd zijn aanwezigheid toch opgemerkt door een vrouw. Niet zomaar een vrouw maar een vrouw van slechte afkomst, namelijk een Griekse, Syrofenicische. Dat op zich was al erg, maar ze bleek ook nog een dochter te hebben met een onreine geest en ze smeekte Jezus om die boze geest uit haar kind te verbannen, maar Jezus was een beetje vies van deze onreine mevrouw met haar zieke dochter en bovendien moest hij zijn superkrachten sparen voor nette mensen uit betere buurten. Dat is mijn vertaling van: “Laat eerst de kinderen verzadigd worden, want het is niet goed het brood der kinderen te nemen en het de honden voor te werpen”. “Maar...”, zegt de Griekse, Syrofenicische onreine mevrouw tegen Jezus, “de honden eten toch van de kruimels die van tafel vallen als de kinderen eten?” Met andere woorden: als je je superkrachten naar alle nette kinderen stuurt, vliegt er toch ook wel eens iets langs wat op de minder goede exemplaren terecht komt die daar dan ook iets aan hebben? Goed punt dacht Jezus. En volgens mij schrok hij zich een hoedje toen hij beseftte dat deze vieze, onreine mevrouw hem zijn eigen boodschap verkondigde. Terstond stuurde hij de boze geest uit het onreine kind.

Ik heb een aantal mensen in mijn vriendenkring die geen krant meer willen lezen omdat ze daar ongelukkig van worden. Laatst kreeg ik ruzie met iemand op Facebook. De dame in kwestie postte een bericht waarin ze mensen opriep een petitie te tekenen tegen de uitbuiting van mensen in China. Ze profileerde zich als een die hard mensenrechtenactiviste en gebruikte veel grote woorden. Nu ben ik ook tegen de uitbuiting van mensen in China. Ik ben tegen de uitbuiting van mensen waar dan ook, maar zo’n petitie leek mij een beetje onzinnig, dus ik vroeg haar wat ze nog meer deed om mensen te beschermen tegen uitbuiting, behalve het verspreiden van deze petitie. “Niets”, was het antwoord, “hoezo?” “Nou,” probeerde ik: “zijn er dan bijvoorbeeld bepaalde merken of producten die je niet gebruikt omdat je weet dat daar mensen voor zijn uitgebuit?” “Nee, dan kan je helemaal niets meer kopen”, schreef ze, “het zijn die bedrijven die iets moeten veranderen.”

Om een lang verhaal kort te maken: zij beredeneerde dat ze door het verspreiden van een handtekeningen actie toch iets bijdroeg aan een betere wereld en dat ze daarmee haar rol als weldoener had vervuld. Ik dacht daar anders over en het gevolg was dat de dame in kwestie mij ‘ontvriendde’. Daar heb ik toen een nacht van wakker gelegen.

In het geval van mijn vrienden die geen kranten lezen begrijp ik wel waarom zij die keuze maken. Immers, op het moment dat je op de hoogte bent van zo veel ellende en je je dat werkelijk aan gaat trekken, dan moet je iets met die informatie. Zeker wanneer je een beetje een gevoelig type bent en moeite hebt met het loslaten van al het leed op deze aarde, doet het nieuws elke dag weer een appel op je en dat is nogal een verantwoordelijkheid. Mijn vrienden die bewust geen journaal kijken weten dit maar al te goed en besparen zichzelf de ellende van het zich engageren met de wereld. De Facebook dame die zich “actief inzet” tegen de uitbuiting

De preek van de leek

van mensen in China heeft het iets minder goed begrepen. Ze heeft gehoord dat er ergens iets niet pluis is en dat dat ten koste gaat van zielige mensen in China. “Wat erg!”, zal ze gedacht hebben en zonder twijfel heeft ze een petitie verspreid die haar gevoel beschrijft. Wat er mis ging in de discussie die ik met haar voerde is volgens mij het volgende: haar verontwaardiging was oprecht en haar eerste impuls, het verspreiden van de petitie, léék op het actief ondernemen van actie. Mensen tekenden en reageerden enthousiast. “Wat goed dat jij deze boodschap verspreidt!” Zo kan je je al gauw een weldoener wanen. Totdat ik haar aansprak op haar onverschilligheid, preciés op het moment dat zij dacht het goede te doen! Ik denk, beste mensen, dat zij voelde dat ik ergens een goed punt maakte. Dat zij ook wel wist dat zo’n petitie verspreiden belangrijk kan zijn, maar dat als zij echt iets wilde veranderen, ze ook iets in haar eigen leven moest veranderen. Al was het maar in de keuze van de producten die ze kocht.

Dat is de ellende van kennis. Met alle informatie die de hele dag rond onze oren vliegt zijn we er goed in geworden om ons af te schermen. Oorlogen, rampen, schending van mensenrechten, klimaatproblemen een voedselindustrie die zo is gemaakt dat ons voedsel én steeds ongezonder én steeds ontoereikender wordt voor de hele wereldbevolking – you name it, we’ve got it. Toch ken ik weinig mensen die wakker liggen van een van deze zaken. We hebben wel wat beters te doen. Ook in Nederland is het crisis, weet u! Die ontwikkelingshulpgelden, daar kan best wat vanaf. Wat zeg ik: Afschaffen! Laat Griekenland lekker uit de EU stappen en die mensen daar hun eigen boontjes doppen en hun schulden betalen en we hebben al veel te veel gelukszoekers in dit land dus gooi alsjeblieft die grenzen zo ver mogelijk dicht.

Ik had ooit een vriendje die gek was op stripboeken. Op een dag citeerde hij mij de zin: “*With great power comes great responsibility*”. Mijn toenmalig vriendje las hem in een Spidermanverhaal, maar ondertussen weet ik dat de quote oorspronkelijk van Voltaire is. Verantwoordelijkheid. We zijn rijk in Nederland. We behoren tot de 4% van de wereldbevolking die de mogelijkheid heeft om te reizen. Zelfs ten tijde van crisis gaat er niemand dood van de honger en toen ik onlangs een paar jongens die vanuit uit Somalië naar Nederland waren gevlucht, vroeg naar wat ze fijn vonden hier in Nederland was hun antwoord: “Het is fijn dat we ’s avonds gewoon over straat kunnen lopen zonder neergeschoten te worden.”

Rijk en verantwoordelijk. Dat zijn we. Maar verantwoordelijk voor wat? Je kunt wel verantwoordelijk zijn, maar wanneer je je niet verantwoordelijk voelt, is het moeilijk, zo niet onmogelijk, je verantwoordelijkheid te némen. Ik vond altijd al dat ik als persoon mede verantwoordelijk ben voor de vleesindustrie. Simpelweg omdat ik er gebruik van maakte. Ik kon mooie verhalen vertellen over wat ik had gelezen, over hoe varkens worden opgestapeld, kippen in water worden geëlektrocuteerd en koeien zielig door hun kop worden geschoten. Zelfs mijn eigen kat moest er aan geloven om de boodschap die ik had, te verkondigen en om een discussie los te maken over de consumptie van dieren. U draagt toch ook een leren jas? En die bontkraag is zéker niet nep! Maar toch. Pas toen ik in de kuikenbroederij met eigen ogen had gezien en daadwerkelijk had gevoeld wat ik al jaren predikte, pas toen het echt-echt pijn deed, pas toen voelde ik de verantwoordelijkheid die ik al de hele tijd, misschien wel met name aan mijzelf, wilde opleggen. Er vond een omkering plaats. Ik besloot terstond geen kippen meer te eten. Om na twee dagen te beseffen dat dat belachelijk was. Kippen waren niet beter dan koeien en varkens en konijnen of geiten. Ik stopte met het eten van al deze dieren.

De preek *van de leek*

Wat ik zou willen en waar ik in geloof. Dat u allemaal straks naar huis gaat en u verdiept in een klein stukje leed. Niet een beetje. Niet zoals die Facebookdame, maar écht. Engageer u. We zijn rijk! We zijn verantwoordelijk.

